

2014 W1205

5 februari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel- van der Rijken, advocaat
te Breda,

tegen:

(*wijlen*) kapelaan **[naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester van het bisdom van 's-Hertogenbosch.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 12 september 2014.

Op 15 oktober 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mgr. [naam], bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 6 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Berckel- van der Rijken.

Namens het bisdom is verschenen de heer [naam], kanselier van het bisdom 's-Hertogenbosch.

2. De klacht

2.1. Klager is de op één na jongste van een gezin van vijf kinderen. Het gezin ging met grote regelmaat naar de kerk. Ze gingen in ieder geval elke zondag en daarnaast ging klager ook nog op schooldagen voorafgaand aan de les.

Klager bleef na de mis soms nog even in de kerk hangen. Dit gebeurde bijvoorbeeld op zaterdagochtend of na de mis om 11.30 uur op zondag. Aangeklaagde vroeg hem onschuldige dingen. Bijvoorbeeld om eens in een boekje te bladeren waar alle pasfoto's van de communicanten in stonden. De kapelaan vroeg dan aan klager of hij kinderen kende en of hij er iets over wilde vertellen. Ondertussen maakte aangeklaagde de korte broek van klager los en liet deze zakken. Het gebeurde in de sacristie. In de sacristie was een kluis en die stond in een hoekje. In dat hoekje moest klager dan gaan staan. Als de korte broek was losgemaakt en

naar beneden was gegaan, begon aangeklaagde klager te betasten aan zijn geslachtsdeel. Ook moest klager de lampen in de kerk aandoen. Aangeklaagde tilde klager dan op en voelde via de broekspijp aan het geslachtsdeel van klager. Dit gebeurde in een periode van een half jaar gemiddeld eens per week. Er kwam een einde aan het misbruik omdat er iets voorviel in de sfeer van misbruik door een leerkracht bij een leerling. Toen hier thuis over gesproken werd, vertelde klager dat aangeklaagde dat soort dingen ook bij klager deed. De ouders van klager zijn toen in actie gekomen.

2.2 Klager heeft nog vaak aan het misbruik gedacht. Hij heeft geen therapie gevolgd. Hij ervaart dat zijn herinneringen slijten en hij heeft het misbruik lang weggestopt. Toen de publiciteit rondom het misbruik naar buiten kwam, kwam een en ander ook bij klager weer naar boven. Hij denkt er de laatste tijd weer meer over na. Hij vindt het zeer kwalijk dat er zo lang over gezweven is en dat niet wordt toegegeven dat er dingen mis gingen in de Rooms-Katholieke kerk.

2.3 Klager wil zijn verhaal doen. Het steekt klager dat de Rooms-Katholieke kerk de verhalen onder de pet wil houden. Hij vindt dat men berouw moet tonen voor de zonden.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mgr. [naam], bisschop van 's-Hertogenbosch heeft in zijn reactie aangegeven dat het omschreven misbruik een gebeurtenis betreft die, zonder vooruit te willen lopen op het onderzoek van de Klachtencommissie, op zichzelf zeer te betreuren is en waarvoor de kerk zich moet schamen. Medeleven en excuses zijn hier op zijn plaats, doch bovenal dient aan slachtoffers recht te worden gedaan en zo nodig hulp worden geboden. Het is daartoe van groot belang dat alle klachten grondig en objectief worden onderzocht, waartoe het bisdom uiteraard volledig medewerking zal verlenen. Naar aanleiding van de klacht van klager en een eerdere klacht heeft het bisdom naar vermogen onderzoek verricht in zijn archieven. Aangeklaagde was van augustus [jaartal] tot februari [jaartal] kapelaan van de [parochie] te [plaats], waarna hij conrector is geworden van het Moederhuis van de [congregatie] en godsdienstleraar aan de LTS te [plaats]. In die tijd was hij woonachtig op de pastorie te Berkel, alwaar hij ook assistentie verleende. In [jaartal] is hij benoemd tot kapelaan te [plaats] in welke functie hij op [datum] overleed. Hoewel het archiefonderzoek geen directe informatie over seksueel misbruik jegens klager heeft opgeleverd, blijkt uit correspondentie in zijn persoonsdossier wel dat aangeklaagde begin [jaartal] in verzekerde bewaring heeft gezeten en dat er een veroordeling heeft plaatsgevonden. Aangeklaagde was op dat moment godsdienstleraar aan de LTS in [plaats]. Niet duidelijk is wat het strafbare feit was op basis waarvan de veroordeling heeft plaatsgevonden. Afschriften van het vonnis zaten niet in het archief. Per [datum] is kapelaan [naam] ontslagen als godsdienstleraar vanwege de opspraak. De rapporteur van de Commissie Deetman heeft geconcludeerd dat door kapelaan [naam] rond [jaartal] waarschijnlijk seksueel misbruik heeft plaatsgevonden. Hoewel het bisdomarchief geen uitsluitsel geeft, lijken de correspondentie en veroordeling aan te geven dat er rond kapelaan [naam] in 1968 iets ernstigs aan de hand is. Nu ook een -inmiddels gegrond verklaarde- klacht voorligt (2012 T671) omtrent misbruik door kapelaan [naam], gepleegd in [jaartal], lijkt het waarheidsgehalte van de klacht van klager evident. De bisschop heeft op voorhand aangegeven dat hij zich in zijn beslissing aan het oordeel van de Klachtencommissie zal conformeren. Indien de Klachtencommissie tot het oordeel komt dat een spijt betuiging van zijn kant bij kan dragen aan de verwerking van de gebeurtenis door klager dan is hij daartoe uiteraard bereid.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Aangeklaagde heeft klager in een periode van een half jaar gemiddeld eens per week betast aan zijn blote geslachtsdeel. Aangeklaagde deed dat in de sacristie als hij alleen met klager was. Hij maakte dan zijn broek los en deed zijn broek en onderbroek naar beneden. Hij betastte het geslachtsdeel van klager. Ook gebeurde het als de lamp aangedaan moest worden. Aangeklaagde tilde klager dan op en voelde via zijn broekspijp omhoog aan zijn geslachtsdeel.

4.4 De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Klager heeft zijn verhaal niet groter gemaakt in de loop van de tijd. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door een reeds door deze Klachtencommissie gegrond verklaarde klacht, met kenmerk 2012 T671.

4.5 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa 8 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.7 Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van 's- Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 5 februari 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mevrouw W.M. Veltman-Breddels en mevrouw mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.